

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

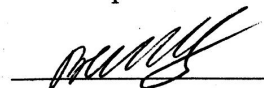
Кафедра охорони праці та біотехнічних систем у тваринництві

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан факультету
(Братішко В. В.)
“ ” 20__ р.
МЕХАНІКО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ
ФАКУЛЬТЕТ

“СХВАЛЕНО”
на засіданні кафедри охорони праці та
біотехнічних систем у тваринництві
Протокол №2 від 10.05 2022 р.

Завідувач кафедри
(Хмельовський В.С.)

“РОЗГЛЯНУТО”
Гарант ОНП/Агроінженерія

(Голуб Г.А.)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Виробнича санітарія

Галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство»
спеціальність 208 – «Агроінженерія»

освітньо-наукова програма «Агроінженерія»

Факультет механіко-технологічний

Розробник: доктор технічних наук, професор Поліщук В.М.
(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2022 р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Виробнича санітарія» для студентів, що навчаються за спеціальністю 208 «Агроінженерія», ОС «Магістр», НУБіП України, 2022 р. – 12 с.

Мова навчання – українська

Розробник: Поліщук Віктор Миколайович, професор кафедри охорони праці та біотехнічних систем у тваринництві, доктор технічних наук, професор

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри охорони праці та біотехнічних систем у тваринництві

Протокол від «___» _____ 2022 р. № ____.

Схвалено вченою радою механіко-технологічного факультету

Протокол від «19» травня 2022 р. № 9.

Ó НУБіП України, 2022 рік

Ó Поліщук В.М., 2022 рік

Опис навчальної дисципліни

Виробнича санітарія

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
ОС	<i>Магістр</i>	
Напрямок підготовки		
Спеціальність	208 – «Агроінженерія»	
Спеціалізація		
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	<i>Вибіркова</i>	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістовних модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	<i>Іспит</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форми навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	2	-
Семестр	3	-
Лекційні заняття	<i>15 год.</i>	-
Практичні, семінарські заняття		
Лабораторні заняття	<i>15 год.</i>	-
Самостійна робота	<i>60 год.</i>	
Індивідуальні заняття		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	<i>2 год.</i>	

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та компетентності

Метою дисципліни є формування системних знань і практичних умінь з виробничої санітарії.

Завданням вивчення дисципліни є набуття глибоких знань та формування системи теоретичних основ виробничої санітарії з урахуванням шкідливих чинників, що діють за умов сільськогосподарського виробництва і можуть призвести до професійних хвороб, гігієнічних нормативів, що впроваджені для виробничого докiлля у сільському господарстві, методів та приладів для визначення параметрів виробничих шкідливих чинників, системи організаційно-технічних заходів і засобів, спрямованих на запобігання або зниження небезпечної дії шкідливостей на працівників

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- гігієнічну класифікацію шкідливих речовин за характером їх дії на організм людини та класи небезпеки шкідливих речовин;
- основні методи профілактики отруень та професійних захворювань;
- гігієнічне нормування забруднення повітря шкідливими речовинами;
- методи контролю повітря робочої зони;
- класифікацію вентиляційних систем та їх призначення, організацію повітрообміну в приміщенні, схеми вентилявання;
- вимоги санітарних норм до виробничого освітлення;
- межі сприймання шуму органами слуху людини та класифікацію методів захисту від шуму;
- нормування вібрацій та загальні методи захисту від неї;
- методи захисту від електромагнітних полів;
- гігієнічне нормування радіаційного опромінення і загальні заходи та засоби захисту від йонізаційного проміння;
- основні правила особистої гігієни.

вміти:

- виявляти потенційні та реальні виробничі шкідливості, їх джерела виникнення, особливості дії на організм людини;
- визначати (вимірювати) фактичні значення (рівні, дози, концентрації тощо) виробничих шкідливостей, оцінювати відповідність санітарно-гігієнічних умов на робочих місцях нормативам охорони праці;
- розробляти карти і паспорти санітарно-гігієнічного стану робочих місць, аналізувати умови праці за шкідливими чинниками;
- контролювати дотримання вимог виробничої санітарії на робочих місцях шкідливих виробництв;
- розробляти та впроваджувати організаційно-технічні заходи і засоби, спрямовані на створення нормативних умов праці;
- розробляти та впроваджувати системи управління ризиками можливої втрати здоров'я працівників;
- надавати першу допомогу потерпілим при отруєнні

Набуття компетентностей:

- загальні компетентності (ЗК):
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- знання та розуміння предметної області та розуміння аспектів професійної діяльності;

- здатність приймати обґрунтовані рішення;
- здатність працювати в команді;
- здатність спілкуватися іноземною мовою;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- фахові (спеціальні) компетентності (ФК):
- здатність розв'язувати складні управлінські задачі та проблеми в сфері сільськогосподарського виробництва;
- здатність здійснювати наукові та прикладні дослідження для створення нових та удосконалення існуючих технологічних систем сільськогосподарського призначення, пошуку оптимальних методів їх експлуатації; здатність застосовувати методи теорії подібності та аналізу розмірностей, математичної статистики, теорії масового обслуговування, системного аналізу для розв'язування складних задач і проблем сільськогосподарського виробництва;
- здатність використовувати сучасні методи моделювання технологічних процесів і систем для створення моделей механізованих технологічних процесів сільськогосподарського виробництва;
- здатність застосовувати сучасні інформаційні та комп'ютерні технології для вирішення професійних завдань;
- здатність розв'язувати задачі оптимізації і приймати ефективні рішення з питань використання машин і техніки в рослинництві, тваринництві, зберіганні, первинній обробці і транспортуванні сільськогосподарської продукції;
- здатність проектувати й використовувати мехатронні системи машин і засоби механізації сільськогосподарського виробництва;
- здатність проектувати, виготовляти і експлуатувати технології та технічні засоби виробництва, первинної обробки, зберігання та транспортування сільськогосподарської продукції;
- здатність використовувати методи управління й планування матеріальних та пов'язаних з ними інформаційних і фінансових потоків для підвищення конкурентоспроможності підприємств;
- здатність прогнозувати і забезпечувати технічну готовність сільськогосподарської техніки;
- здатність організовувати процеси сільськогосподарського виробництва на принципах систем точного землеробства, ресурсозбереження, оптимального природокористування та охорони природи; використовувати сільськогосподарські машини та енергетичні засоби, що адаптовані до використання у системі точного землеробства;
- здатність до отримання і аналізу інформації щодо тенденцій розвитку аграрних наук, технологій і техніки в сільськогосподарському виробництві;
- здатність використовувати сучасні принципи, стандарти та методи управління якістю, забезпечувати конкурентоспроможність технологій і машин у виробництві сільськогосподарських культур;
- здатність використовувати нормативно-законодавчу базу з метою правового захисту об'єктів інтелектуальної власності, які розробляються та знаходяться в господарському обігу;
- здатність гарантувати екологічну безпеку у сільськогосподарському виробництві;
- здатність комплексно впроваджувати організаційно-управлінські і технічні заходи зі створення безпечних умов праці в АПК.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин													
	Денна форма							Заочна форма						
	тиж-ні	усьо-го	у тому числі					усьо-го	у тому числі					
			л	п	лб	інд	с.р.		л	п	лб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовний модуль 1. Загальні підходи щодо створення нормативних умов праці														
Тема 1. Виробнича санітарія та професійна гігієна у сільському господарстві		10	1	-	2	-	7	-	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Основи фізіології праці за умов сільськогосподарського виробництва		12	2	-	2	-	8	-	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Вплив метеорологічних чинників на ефективність праці у сільськогосподарському виробництві		12	2	-	2	-	8	-	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Вентилювання виробничих приміщень		11	2	-	2	-	7	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовним модулем 1		45	7	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Змістовний модуль 2. Заходи і засоби запобігання несприятливому впливу виробничих чинників на працівників сільського господарства														
Тема 5. Фізичні чинники виробничого довкілля		11	2	-	2	-	7	3	1	-	-	-	-	-
Тема 6. Хімічні чинники сільськогосподарського виробничого довкілля		12	2	-	2	-	8	3	1	-	-	-	-	-
Тема 7. Біологічні шкідливі чинники сільськогосподарського виробничого довкілля		12	2	-	2	-	8	1	1	-	-	-	-	-
Тема 8. Професійна гігієна у сільськогосподарському виробництві		10	2	-	1	-	7	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовним модулем 2		45	8	-	7	-	30	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин		90	15	-	15	-	60	-	-	-	-	-	-	-
Курсовий проект				-		-		-	-	-	-	-	-	-
Усього годин		90	15	-	15	-	60	-	-	-	-	-	-	-

4. Теми семінарських занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
	немає	

--	--	--

5. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
	немає	

6. Теми лабораторних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Визначення площі вікон для забезпечення в приміщенні нормованого природного освітлення	2
2	Визначення кількості ламп для забезпечення нормативної освітленості виробничого приміщення	2
3	Розрахунок параметрів вентиляційної системи у виробничих приміщеннях	2
4	Розрахунок рівня шуму у визначеній точці виробничого приміщення	2
5	Розрахунок повітрообміну в тваринницькому приміщенні. Частина 1. Розрахунок для холодного періоду року	2
6	Розрахунок повітрообміну в тваринницькому приміщенні. Частина 2. Розрахунок для теплого періоду року	2
7	Розрахунок повітрообміну в тваринницькому приміщенні. Частина 3. Визначення кратності повітрообміну тваринницького приміщення	1
Всього		15

7. Контрольні питання, комплекси тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

1.	<i>Як впливає пил на організм людини?</i>
2.	<i>Від чого залежить шкідлива дія пилу на людину?</i>
3.	<i>Які існують методи визначення концентрації пилу?</i>
4.	<i>Що таке гранично допустима концентрація пилу?</i>
5.	<i>Які розміри робочої зони?</i>
6.	<i>Які заходи вживають для зниження запиленості робочих зон виробничих приміщень?</i>
7.	<i>Як розраховують масову концентрацію пилу за результатами вимірювання?</i>
8.	<i>Вкажіть основні групи пестицидів.</i>
9.	<i>Як поділяють пестициди за рівнем леткості хімічної речовини?</i>
10.	<i>Як поділяють пестициди за кумулятивністю в організмі людини?</i>
11.	<i>Як поділяють пестициди за ступенем стійкості?</i>
12.	<i>Як поділяють пестициди за ступенем токсичності?</i>
13.	<i>Вкажіть основні небезпеки для хлорорганічних сполук пестицидів.</i>
14.	<i>Вкажіть основні небезпеки для фосфорорганічних сполук пестицидів.</i>
15.	<i>Вкажіть основні способи застосування пестицидів.</i>

16.	<i>Вкажіть вимоги безпеки під час приготування пестицидів.</i>
17.	<i>Вкажіть вимоги безпеки під час внесення пестицидів.</i>
18.	<i>Вкажіть сучасні вимоги до конструкції штангових оприскувачів.</i>
19.	<i>Від яких параметрів залежить пестицидне експозиційне навантаження на механізатора?</i>
20.	<i>Які параметри визначають мікроклімат виробничих приміщень?</i>
21.	<i>Залежно від яких факторів нормують параметри мікроклімату?</i>
22.	<i>Як впливають на організм людини екстремальні метеорологічні умови?</i>
23.	<i>На які категорії поділяють важкість виконання робіт?</i>
24.	<i>Які прилади застосовують для визначення параметрів мікроклімату?</i>
25.	<i>Які причини зниження кількості професійних хвороб серед працівників сільського господарства за останні роки?</i>
26.	<i>Вкажіть основні причини професійних хвороб у сільському господарстві.</i>
27.	<i>Які професійні хвороби найчастіше реєструють у працівників сільського господарства?</i>

8. Методи навчання:

Лекції, практичні заняття, самостійна робота студентів проводять такими методами:

- *Пояснювально-ілюстративний метод.*
- *Дискусійні методи.*
- *Дослідницький метод.*
- *Метод ділової гри.*

9. Форми контролю:

Видами контролю знань студентів є поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи

Проміжна атестація – засвоєння програмного матеріалу змістового модуля у вигляді письмової контрольної роботи.

Підсумкова атестація – екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти. Оцінювання студента відбувається згідно положенням «Про екзамени та заліки у НУБіП України» від 20.02.2015 р. протокол №6 з табл. 1.

Оцінка національна	Визначення оцінки ECTS	Рейтинг студента, бали
Відмінно	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100
Добре	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	74-81
Задовільно	Задовільно – непогано, але із значною кількістю недоліків	64-73

Оцінка національна	Визначення оцінки ECTS	Рейтинг студента, бали
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-63
Незадовільно	Незадовільно – потрібно працювати перед тим, як отримати позитивну оцінку	35-59
	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота	01-34

11. Методичне забезпечення

1. Поліщук В. М. Розрахунок повітрообміну в приміщенні для утримання сільськогосподарських тварин. Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт з дисциплін "Виробнича санітарія" для студентів сільськогосподарських вищих навчальних закладів 3-4 рівнів акредитації освітнього ступеня „Магістр” зі спеціальності 208 – "Агроінженерія". К.: НУБіП України, 2021. 36 с.

2. Поліщук В. М. Визначення площі вікон для забезпечення в приміщенні нормованого природного освітлення. Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт з дисциплін "Виробнича санітарія" для студентів сільськогосподарських вищих навчальних закладів 3-4 рівнів акредитації освітнього ступеня „Магістр” зі спеціальності 208 – "Агроінженерія". К.: НУБіП України, 2021. 22 с.

3. Поліщук В. М. Визначення кількості ламп для забезпечення нормативної освітленості виробничого приміщення. Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт з дисциплін "Виробнича санітарія" для студентів сільськогосподарських вищих навчальних закладів 3-4 рівнів акредитації освітнього ступеня „Магістр” зі спеціальності 208 – "Агроінженерія". К.: НУБіП України, 2021. 18 с.

4. Поліщук В. М. Розрахунок параметрів вентиляційної системи у виробничих приміщеннях. Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт з дисциплін "Виробнича санітарія" для студентів сільськогосподарських вищих навчальних закладів 3-4 рівнів акредитації освітнього ступеня „Магістр” зі спеціальності 208 – "Агроінженерія". К.: НУБіП України, 2021. 14 с.

5. Поліщук В. М. Розрахунок рівня шуму в визначеній точці виробничого приміщення. Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт з дисциплін "Виробнича санітарія" для студентів сільськогосподарських вищих навчальних закладів 3-4 рівнів акредитації освітнього ступеня „Магістр” зі спеціальності 208 – "Агроінженерія". К.: НУБіП України, 2021. 14 с.

11. Рекомендована література

Базова

1. Нікітченко О. Ю. Виробнича санітарія. Харків: ХНУМГ, 2015. 50 с.

2. Горностаєв О., Станіславчук О. Виробнича санітарія, фізіологія та гігієна праці. Львів: Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, 2021. 148 с.

3. Барсуков М.П., Войналович О.В., Кліценко Г.Г., Барсуков О.М., Кірдань В.Є. Виробнича санітарія у сільському господарстві. Навчальний посібник. К.: Основа, 2011. 287 с.

Допоміжна

1. Войналович О. В. Працезахоронні засади у схемах, таблицях і графіках: навч. посібник. Видання 2-ге, доопрацьоване. К.: Основа, 2014. 144 с.

2. Войналович О. В., Марчишина Є. І. Охорона праці у сільському господарстві. К.: Основа, 2014. 76 с.

15. Інформаційні ресурси

1. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

(Конституція України, ст.. 43, 46).

2. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text> (Закон України "Про охорону праці")

3. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (Кодекс законів про працю України)

4. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text> (Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування")

5. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4004-12#Text> (Закон України "Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення")

<p>ОС "Магістр" спеціальність 208 – "Агроінженерія" (Дослідники)"</p>	<p>Кафедра охорони праці та біотехнічних систем у тваринництві</p> <p>2022-2023 навч. рік</p>	<p>ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1 з дисципліни ВИРОБНИЧА САНИТАРІЯ</p>	<p>Затверджую Зав. кафедри</p> <p>(підпис) Хмельовський В.С. 2023 р.</p>
--	---	--	---

Екзаменаційні запитання

1. Як здійснюється нормалізація параметрів мікроклімату в виробничих приміщеннях?

2. Що таке шкідливі речовини? Як вони можуть впливати на працівників? Які існують шкідливі речовини?

Тестові завдання різних типів

1.

Система організаційних заходів і технічних засобів для запобігання або зменшення дії шкідливих виробничих чинників на працівників, називається:	
1	Охороною праці
2	Безпекою виробничих процесів
3	Виробничою санітарією
4	Технікою безпеки
5	Ергономікою

2.

Вкажіть, до якого виду шкідливих і небезпечних виробничих чинників відноситься фізичне перевантаження:	
1	Фізичних
2	Хімічних
3	Психофізіологічних
4	Біологічних

3.

Теплообмін, який відбувається шляхом перенесення теплоти разом із перенесенням маси при русі повітряного потоку, називається:	
1	Конвективним
2	Випаровуванням
3	Випромінюванням
4	Кондуктивним

4.

Умови внутрішнього середовища транспортних засобів, що впливають на тепловий обмін водіїв, називається:	
1	Акустичним забрудненням
2	Вібрацією
3	Мікрокліматом
4	Шкідливими речовинами

5.

Мінеральні добрива, хімічні меліоранти, кормові добавки для рослин, які регулюють родючість ґрунтів, називаються:	
1	Меліорантами
2	Агрохімікатами
3	Пестицидами
4	Органічними добривами

6.

Пестициди для боротьби з грибними хворобами називаються:	
1	Фунгіцидами
2	Інсектицидами
3	Гербіцидами
4	Дефоліантами

7.

До шкідливих речовин відносяться:	
1	Вода
2	Цукор
3	Чадний газ
4	Азот
5	Повітря

8.

Коливання частинок навколишнього середовища, що сприймається органами слуху людини як небажані сигнали, називається:	
1	Вібрацією
2	Шумом
3	Ультразвуковими коливаннями
4	Інфразвуковими коливаннями
5	Електромагнітним випромінюванням

9.

Кров втрачає здатність переносити кисень в результаті дії:	
1	Монооксиду азоту NO
2	Діоксиду азоту NO ₂
3	Сірчистого ангідриду SO ₂
4	Сірчаного ангідриду SO ₃
5	Аміак
6	Меркаптани

10.

В с.-г. виробництві під час основного обробітку ґрунту може з'явитись:	
1	Ґрунтовий пил
2	Рослинний пил
3	Зерновий пил
4	Комбікормовий пил

<p>ОС "Магістр" спеціальність 208 – "Агроінженерія" (Дослідники)"</p>	<p>Кафедра охорони праці та біотехнічних систем у тваринництві</p> <p>2022-2023 навч. рік</p>	<p>ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 2 з дисципліни ВИРОБНИЧА САНІТАРІЯ</p>	<p>Затверджую Зав. кафедри</p> <p>(підпис) Хмельовський В.С. 2023 р.</p>
--	--	--	---

Екзаменаційні запитання

1. Що таке гігієнічна класифікація умов праці? Дайте розгорнуту характеристику. Як здійснюється атестація робочого місця?

2. Охарактеризуйте пил як шкідливої речовини. Які є види пилу? Яким чином він впливає на організм? Які види пилу зустрічаються в сільськогосподарському виробництві?

Тестові завдання різних типів

1.

Кількісні показники чинників виробничого довкілля, що характеризують безпечні рівні їх впливу на стан здоров'я і гігієнічні умови проживання населення, називаються:	
1	Гігієнічними нормативами
2	Виробничою санітарією
3	Гігієною праці
4	Охороною праці
5	Ергономікою

2.

Вкажіть, до якого виду шкідливих і небезпечних виробничих чинників відносяться патогенні мікроорганізми і продукти їх життєдіяльності:	
1	Фізичних
2	Хімічних
3	Психофізіологічних
4	Біологічних

3.

Теплообмін, що здійснюється шляхом передачі тепла від поверхні тіла людини до предметів, яких вона торкається поверхнею шкірного покриву, при наявності перепаду температури між ними, називається:	
1	Конвективним
2	Випаровуванням
3	Випромінюванням
4	Кондуктивним

4.

Створення обміну повітря в приміщенні для видалення надлишків теплоти, вологи, шкідливих та інших речовин з метою забезпечення допустимих метеорологічних, санітарно-гігієнічних, технологічних умов повітряного середовища називається:	
1	Опаленням
2	Вентиляцією
3	Аспірацією
4	Кондиціонуванням

5.

Хімічні засоби, які використовують для знищення живих організмів, що завдають шкоди тваринництву і рослинництву, називаються:	
1	Меліорантами
2	Агрохімікатами
3	Пестицидами

4	Органічними добривами
---	-----------------------

6.

Фунгіциди відносяться до:	
1	Мінеральних добрив
2	Поверхнево активних речовин
3	Пестицидів
4	Лікарських препаратів

7.

Пил, що утворюється із залишків згорілих в атмосфері Землі метеоритів - це:	
1	Космічний пил
2	Природний пил
3	Домашній пил
4	Виробничий пил

8.

Звукові хвилі, що мають частоту вище, ніж сприймаються людським вухом, називаються:	
1	Вібрацією
2	Шумом
3	Ультразвуковими коливаннями
4	Інфразвуковими коливаннями
5	Електромагнітним випромінюванням

9.

Кров втрачає здатність переносити кисень в результаті дії:	
1	Чадного газу CO
2	Діоксиду азоту NO ₂
3	Сірчастого ангідриду SO ₂
4	Сірчаного ангідриду SO ₃
5	Аміак
6	Меркаптани

10.

До шкідливих речовин відносяться:	
1	Кисень
2	Водень
3	Мед
4	Пил
5	Глина

